

КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ
«ЦЕНТ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ»
ПЕРШОТРАВЕНСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА З ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ
ЕКОЛОГО-НАТУРАЛІСТИЧНОГО НАПРЯМУ

ГУРТОК «ПРИРОДА І ФАНТАЗІЯ»

(2 роки навчання, початковий рівень)

Програма адаптована на підставі:

Навчальна програма художньо ,естетичного
напрямку декоративно – ужиткового
профілю «Природа і фантазія»
Рекомендовано: Міністерством освіти і науки
України (лист МОН від 28.11.2018 № 178 –Т)
Укладачі : Коротка Т.О.- методист вищої категорії
, Лукіна С.В.- керівник гуртка «Природа і
фантазія» КЗ Херсонській Палац дітей та
юнацтва

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Діяльність дітей на заняттях гуртка направлена на розвиток умінь вільно і творчо застосовувати і удосконалювати придбані знання, уміння, навички, художній досвід, пристосовувати їх до різних умов, в яких дитина може діяти, отже сприяє формуванню соціально активної особи.

Актуальність навчальної програми полягає в тому-що природний матеріал – є скарбницею для розвитку дитячої творчості, він дарує дитині естетичну та душевну насолоду а також формує почуття прекрасного. Робота з природним матеріалом несе в собі великі можливості зближення дитини з рідною природою, виховання бережливого та шанобливого ставлення до неї та формування перших трудових навичок.

Новизна програми «Природа та фантазія» полягає в більш насиченому, творчому динамічному характері, який підвищує мотивацію до роботи на занятті, дозволяє моделювати ситуації, які можна побачити в повсякденному житті.

Програма адаптована на базі програми: «Навчальна програма художньо,естетичного напрямку у декоративно-ужиткового профілю «Природа та фантазія» (Рекомендовано: Міністерством освіти і науки України (лист МОН від 28.11.2018 №178 –Т). Укладачі Коротка Т.О.- методист вищої категорії, Лукіна С.В.- керівник гуртка «Природа і фантазія» КЗ Херсонській Палац дітей та юнацтва.)

За необхідності керівник гуртка може внести до програми певні зміни на свій розсуд, які не повинні впливати на загальний зміст,навчальної програми та кількість навчальних годин.

Програма розрахована на вихованців віком 6-10 років. В основу навчальної програми покладено основні вимоги Державного стандарту базової і повної середньої освіти (освітні галузі «Природознавства», «Ботаніки» та «Екології»). Гурткова робота необхідна кожній дитині для того, щоб вона мала можливість задовольнити свою схильність до улюбленого виду діяльності - аплікації, художнього конструювання, ліплення, випробувати різні прийоми і способи зображення оточуючого світу.

Метою гуртка:формування особистості у процесі створення виробів своїми руками із природних та декоративних матеріалів;ознайомлення вихованців з оточуючим середовищем;вдосконалення трудового,екологічного і естетичного виховання;оволодіння практичними діями,що узгоджуються з вимогами розумного,дбайливого ставлення до природи.

Основні завдання:

- поглиблення і розширення знань про історію і розвиток ремесел на Україні, формування знань з основ композиції, квітникарства і матеріалознавства, освоєння техніки ремесла.

- виховання естетичного відношення до дійсності, працьовитості, акуратності, посидючості, терпіння, умінь довести розпочату справу до кінця, взаємодопомоги при виконанні роботи, економічного відношення до використовуваних матеріалів, розвиток основ культури праці.

- розвиток моторних навиків образного мислення, уваги, фантазії, творчих здібностей, формування естетичного і художнього смаку.

Засвоївши програму першого навчання, вихованці отримують конкретні навики і вміння працювати з матеріалом та інструментами.

Засвоївши програму другого і третього року навчання вихованці вчаться складати ескізи, розміщувати композиції, підбирати матеріали, вносити в роботу творчі елементи, виконувати роботу на доброму рівні. Засвоївши програму вихованці отримують конкретні навики і вміння працювати з матеріалом та інструментами. Навчальний матеріал програми адаптований до занять з вихованцями початкового рівня підготовленості. Загальними принципами організації навчально-виховного процесу є: науковість, синтез інтелектуальної і практичної діяльності, індивідуальний підхід, послідовність і поступовість викладання матеріалу.

Програма початкового навчального рівня передбачає один рік навчання -72 години на рік, 2 години на тиждень. Наповнюваність груп - 10 дітей.

Методи контролю за отриманими результатами: контроль результату знань та вмінь вихованців відбувається шляхом участі вихованців у різноманітних виставках, конкурсах, вікторинах тощо. Рівень умінь та навичок ретельно просліджується в процесі навчання взагалі, та зокрема під час проведення практичних та контрольних занять, а також на індивідуальних заняттях з творчо обдарованими дітьми.

Робота з природним матеріалом містить в собі великі можливості зближення дитини з рідною природою, виховання дбайливого, уважного відношення до неї і формування перших трудових навиків. Щоб діти не були гостями в природній майстерні, а стали в ній господарями, задумаємося над тим, чим є їх зустрічі з природою в цій майстерні – забавою, заповненням вільного часу чи цікавою справою. Розвиток уяви у гуртківців під впливом створення всіляких виробів і композицій з природного матеріалу на заняттях. Вплив створення певних об'єктів на розвиток творчої і репродуктивної (що відтворює) уяви.

Навчальна програма побудова модульним способом. Для реалізації програми використовуються такі методи навчання: пояснювально-ілюстративний, розповідь, бесіди, робота з книгою, демонстрація, вправи, практичні роботи репродуктивного і творчого характеру, методи мотивації і стимулювання, навчального контролю, пізнавальна гра, екскурсії, оволодіти знаннями, вміннями з питань трудового навчання.

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

один рік навчання (початковий рівень)

№ з/п	Розділ, тема	Усього	Кількість годин	
			Теоретичні	Практичні
1.	Вступ. Природа нашого краю. Сезонні зміни в природі, ведення фенологічних спостережень. Ліс–зелене багатство країни, його збереження .	2	2	-
2.	Аплікація. Трудові операції при роботі з аплікаційними матеріалами: папером, тканиною, природними матеріалами. Види аплікацій: предметна, сюжетна, декоративна, площинна	22	1	
2.1	Площинна аплікація «Танок метеликів», «Танок метеликів над лугом»;			3
2.2	Предметна аплікація «Квіткове сонечко», «Фантазія».			4
2.3	Декоративна аплікація «Гриб-мухомор», "Друзі на галявині"			4
2.4	Аплікація з відходів деревини «Веселі портрети»;			2
2.5	Сюжетна аплікація «Акваріум», "Підводний мир"			4
2.6	Аплікація з тканини «Квіти», "Польові квіти"			4
3.	Робота з природним матеріалом. Методика виготовлення мініатюр з природного матеріалу. Матеріали та інструменти.	48	1	
3.1	Виготовлення композиції із яєчної шкаралупи;			1
3.2	Новорічна майстерня;			4
3.3	Робота з ватних дисків			4
3.4.	Виготовлення аплікацій з насіння			4
3.5	Макаронні фантазії;			4
3.6	Картини зі стружок олівців;			2
3.7	Об'ємні вироби з природного матеріалу;			2
3.8	Методика виготовлення листівок – сувенірів;			4
3.9	Фітодизайн. Весняні квіти з насіння.			4
3.10	Пасхальні листівки і великодні яйця;			2
3.11	Композиція з крилатками клену і ясеня;			2
3.12	Робота з бісеру, пайеток;			8
3.13	Народні обереги.			2

3.1 4	Дитячі іграшки з різного матеріалу			2
4.	Підсумок Разом	2 72	2 6	- 66

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Вступ. (2 год.)

Теоретична частина. Природа нашого краю. Знайомство з позашкільним закладом. Правила поведінки. Матеріали та інструменти. Правила поведінки в природі. Знайомство з різновидами різних матеріалів, їх обробка. Формування любові до природи. Правила заготівлі і підготовки природного матеріалу.

2. Аплікація. (22 год.)

Теоретична частина. Трудові операції при роботі з аплікаційними матеріалами: папером, тканиною, природними матеріалами. Види аплікацій: предметна, сюжетна, декоративна, площинна.

Практична частина:

- Площинна аплікація «Танок метеликів», «Танок метеликів над лугом»;
- Предметна аплікація «Квіткове сонечко», «Фантазія».
- Декоративна аплікація «Гриб-мухомор»;- поробка в техніці торцювання», "Друзі на галявині"
- Аплікація з відходів деревини «Веселі портрети»;
- Сюжетна аплікація «Акваріум», "Підводний мир"
- Аплікація з тканини «Квіти», "Польові квіти"

3. Робота з природним матеріалом. (48 год.)

Теоретична частина. Ознайомлення з кольорами, їх місце в природі. Технологія виготовлення виробів з шишок. Поробки з жолудів, каштанів. Поробки з кукурудзяних початків. Аплікації, панно і композиції з засушеного листя та сухоцвітів. Вироби з соломки. Цікавинки з мушлів і рапанів. На практичних заняттях діти повинні вміти створювати панно-картинки з природного матеріалу на папері, на картоні. Вибирати сюжет, робити ескіз, підбирати рослинний матеріал.

Практична частина:

- Виготовлення композицій із яєчної шкаралупи: «Рибки», «На що схожа мушля».
- Новорічна майстерня: Народні звичаї та обряди. Новорічна та різдвяна символіка.
- Новорічні композиції. Виготовлення листівок Св. Миколаю.
- Робота з ватних дисків «Букет троянд», «Білі ведмеді»;
- Виготовлення аплікацій з насіння: «Ромашка», «Нарцис»;
- Макаронні фантазії : «Декоративні квіти», «Акваріум»;
- Картини зі стружок олівців «Дарунок феї фантазії»;

- Об'ємні вироби з природного матеріалу «Як півник та котик чай пили», «Біля озера»;
- Методика виготовлення листівок-сувенірів.
Виготовлення листівок – сувенірів технікою аплікації із природних матеріалів.
- Фітодизайн. Весняні квіти з насіння.
- Пасхальна листівка і великодні яйця; Народні звичаї та обряди.
Виготовлення дряпанок.
- Композиція з крилатками клену і ясеня.
- Робота з бісером, палеток: «Ялинка», «Сонечко», «Грибок».
- Аплікація «Банка варення для Карлсона».
- Народні обереги. Оформлення аплікації з природного матеріалу.
Виготовлення оберегу (підкова). Виготовлення оберегу (мішечок).
- Дитячі іграшки з різного матеріалу.

4. Підсумок. (2 год.) Підготовка робіт до виставки. Заохочення дітей.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Вихованці мають знати:

- що таке природний матеріал;
- основні прийоми виготовлення поробок природного матеріалу;
- правила з техніки безпеки під час роботи;
- матеріали та інструменти для використання;
- розвиток терпіння, наполегливості, залучення вихованців до цікавого та самобутнього виду народного мистецтва;
- про охорону навколишнього середовища;
- способи заготівлі матеріалів, закріплення їх на тлі;
- технологію виконання аплікації;
- класифікацію аплікації;
- історію виникнення та розвиток аплікації як виду декоративно-ужиткового мистецтва;

Вихованці мають вміти:

- виконувати не складні завдання;
- складати ескізи, розміщення композиції;
- виготовити малюнок до задуманої роботи;
- перетворювати природну форму в декоративну, абстрактну;
- виконати роботу на доброму рівні, акуратно;
- вносити в неї творчий елемент. створювати композицію аплікації;
- бути активними охоронцями всього живого;

- оволодіти знаннями, вміннями з питань трудового навчання та природознавства;
- володіти прийомами роботи з різноманітними матеріалами, інструментами та пристроями.

Вихованці мають набути досвід:

- Скласти ескізи, розміщувати композиції.
- Виготовляти малюнок до задуманої роботи.
- Знати основні прийоми виготовлення поробок.
- Вміти вносити свій творчий елемент, фантазію.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

№	Назва розділу(теми)	години	Форма демонстрації досягнень вихованців
1	Вступ. Природа нашого краю. Сезонні зміни в природі, ведення фенологічних спостережень.	1	Бесіда екскурсія
2	Аплікація. Трудові операції при роботі з аплікаційними матеріалами: папером, тканиною, природними матеріалами. Види аплікацій: предметна, сюжетна, декоративна, площинна.	6	Проведення мастер-класу Участь у виставках
3	Робота з природнім матеріалом. Методика виготовлення мініатюр з природного матеріалу. Матеріали та інструменти.	28	Проведення мастер-класу Участь у виставках
4	Підсумок.	1	Виставка робіт

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

один рік навчання (початковий рівень)

№ з/п	Розділ, тема	Кількість годин		
		Усього	Теоретичн і	Практичн і
1.	Вступ. Робота з природним матеріалом. Ліс – зелене багатство країни, його збереження	1	1	-
2.	Аплікація. Трудові операції при роботі з аплікаційними матеріалами: папером, тканиною, природними матеріалами. Види аплікацій: предметна, сюжетна, декоративна, площинна	21	1	
2.1	Площинна аплікація. Колаж із сухоцвітів «Квіткова Феєрія», «Танок метеликів»,			3
2.2	Предметна аплікація «Ромашка», «Квіткове сонечко», "Равлики"			3
2.3	Декоративна аплікація «Гриб-мухомор», "Божья корівка"			3
2.4	Пластилінові картини «Листок», «Рибка», "Сонечко"			3
2.5	Сюжетна аплікація «Фантазія», «Акваріум», "Їжачок"			6
2.6	Аплікація з тканини «Квіти для мами», «Квіти», "Грибочки", "Пташка"			4
3.	Робота з природним матеріалом. Методика виготовлення мініатюр з природного матеріалу. Матеріали та інструменти для виготовлення виробів з природного матеріалу.	50	1	
3.1	Виготовлення аплікації з ватних дисків: "Котик", "Гусениця", "Сніговий", "Підсніжник", "Рибка"			5
3.2	Виготовлення аплікацій з насіння			2
3.3	Новорічні іграшки			5
3.4	Виготовлення декоративного виробу «Снігопад у долонях»; "Весна"			2
3.5	Аплікація з бісеру і пайеток			6
3.6	Макаронні фантазії			2
3.7	Осіння ікебана «Золоті рибки», "Квіти", ""Рибка"			3

3.8	Об'ємні вироби з природного матеріалу «Зима», "Весна", "Птах", "Білочка"			4
3.9	Робота з каштанами "Гусениця", "Як півник та котик чай пили"			3
3.1 0	Квіткові розсипи. Виготовлення аплікації з засушених рослин "Акваріум", "Весняні квіти з насіння"			2
3.1 1	Дарунки моря: "У гостях до царя морського", "Море"			2
3.1 2	Увінчана краса. Виготовлення українського віночка.			3
3.1 3	Виготовлення композиції «В лісі», «У зоопарку».;			6
3.1 4	Подарунки до свят.			4
3.1 5	Дитячі іграшки з різного матеріалу.			3
4.	Підсумок			1
	Разом	72	2	69

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Вступ. (1 год.)

Теоретична частина.

Знайомство з позашкільним закладом. Правила поведінки. Матеріали та інструменти. Екскурсія на природу.

Знайомство з різновидами різних матеріалів, їх обробка. Виготовлення аплікацій та композицій. Формування любові до природи.

2. Аплікація. (21 год.)

Теоретична частина.

Трудові операції при роботі з аплікаційними матеріалами: папером, тканиною, природними матеріалами. Види аплікацій: предметна, сюжетна, декоративна, площинна.

Практична робота:

1. Площинна аплікація. Колаж із сухоцвітів «Квітова Феєрія», «Танок метеликів»
2. Предметна аплікація «Ромашка», «Квіткове сонечко», "Равлики"
3. Декоративна аплікація «Мудра сова», «Гриб-мухомор», "Божья корівка"

4. Пластилінові картини «Листок», "Рибка", "Сонечко"
5. Сюжетна аплікація «Фантазія», «Акваріум», "Олені", "Їжачок"
6. Аплікація з тканини «Квіти для мами», «Квіти», "Гриб", "Пташки"

3. Робота з природного матеріалу. (50 год.)

Теоретична частина.

Робота з природним матеріалом: шишки, каштани, жолуді, кора, сухі гілочки дерев, квіти, плоди та насіння, солома, рогоза, мох, черепашки, пір'я, фігурні камінці.

На практичних заняттях діти повинні вміти створювати панно-картинки з природного матеріалу на папері, на картоні. Вибирати сюжет, робити ескіз, підбирати рослинний матеріал.

Практична робота:

- Виготовлення аплікації з ватних дисків "Котик", "Сніговик", "Підсніжник", "Рибки", "Гусениця";
- Виготовлення аплікацій з насіння «Декоративні квіти», "Фантазія"
- Новорічні іграшки; Створення новорічних прикрас. Композиція «Ялинка»;
- Виготовлення декоративного виробу «Снігопад у долонях», "З Новим роком";
- Аплікація з бісеру і пайеток «Сонечко-жучок", "Сонечко""Грибок", «Декоративні рибки»; "Ялинка";
- Макаронні фантазії «Квіткова фантазія», "Акваріум"; "Божья корівка"
- Осіння ікебана «Золоті рибки», "Квіти", "Рибка";
- Об'ємні вироби з природного матеріалу. Аплікація «Зима», "Весна";
- Робота з каштанами "Гусениця". "Як півник та котик чай пили";
- Квіткові розсипи. Виготовлення аплікації з засушених рослин "Акваріум", "Весняні квіти з насіння";
- Дарунки моря "У гостях до царя морського", "Море";
- Увінчана краса. Виготовлення українського віночка;
- Виготовлення композицій «В лісі», «У зоопарку»;
- Подарунки до свят. Виготовлення вітальних листівок "З Новим роком", "Різдво", "8 Березня", "Великдень";
- Дитячі іграшки з різного матеріалу.

4. Підсумок. (21 год.). Підготовка робіт до виставки. Заохочення дітей.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Вихованці мають вміти:

- основні дані про естетику й дизайн, традиційне українське народне мистецтво та види декоративно-ужиткового мистецтва, основні календарно-обрядові свята українського народу, пов'язані з художньо-трудовою діяльністю;
- основні види роботи з папером, нитками, тканиною, бісером й іншими матеріалами;
- види матеріалів для художньої обробки (текстура, фактура);
- правила безпечного користування інструментами;
- основи графічної грамоти, композиції та кольорознавства;
- прийоми композиційного рішення в декоративній і тематичній композиції; виражальні можливості кольору;
- основні прийоми роботи в техніці.

Вихованці мають знати:

- розміщувати зображення на заданій поверхні;
- виконувати об'ємні композиції, конструювати й виготовляти сувеніри з різноманітних матеріалів, оздоблювати їх;
- добирати матеріали за їхніх мивластивостями, а також інструменти та пристосування залежно від обробки матеріалів і конструкції виробу;
- втілювати в практичній роботі так і засоби організації композиції: вибір формату, елементів композиції, засоби визначення композиційного центру (розміром, кольором, тоном, фактурою, тощо).

Вихованці мають набути досвід:

- Складати ескізи, розміщувати композиції.
- Виготовляти композиції до задуманої роботи.
- Знати основні прийоми виготовлення поробок.
- Вміти вносити свій творчий елемент, фантазію.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

№	Назва розділу(теми)	години	Форма демонстрації досягнень вихованців
---	---------------------	--------	---

1.	Вступ. Природа нашого краю. Сезонні зміни в природі, ведення фенологічних спостережень.	1	Бесіда екскурсія
2.	Аплікація. Трудові операції при роботі з аплікаційними матеріалами: папером, тканиною, природними матеріалами. Види аплікацій: предметна, сюжетна, декоративна, площинна.	6	Участь у виставках Проведення мастер-класу
3.	Робота з природнім матеріалом. Методика виготовлення мініатюр з природного матеріалу. Матеріали та інструменти.	28	Участь у виставках Проведення мастер-класу
4.	Підсумок	1	Виставка робіт

**ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ОБЛАДНАННЯ ДЛЯ РОБОТИ ГУРТКА
«Природа та фантазія»**

Основне обладнання	Кількість
<i>Матеріали</i>	
Клей «Момент»	22 к-т
Пластилін	12 к-т
Набір ниток № 80-100	12 к-т
Набір капронових ниток № 80	12 к-т
Моток лоски	22 шт.
Калька під олівець	2 рулону
Клей ПВА	12 шт.
<i>Пристосування</i>	
Набір рамок	20 к-т
<i>Інструменти</i>	
Голка звичайна	12 шт.
Наперсток	12 шт.
Ножиці побутові	12 шт.
Лінійка дерев'яна 300 мм	12 шт.
Дирокол	12 шт.
Пензлик	12 шт.
Шило	12 шт.
<i>Таблиці, плакати</i>	
Види природного матеріалу	1 к-т
Матеріали та інструменти для роботи з природним матеріалом	1 к-т
Правила техніки безпеки	1 к-т
<i>Картки для індивідуальної роботи</i>	
Схеми роботи з природним матеріалом	20 наборів

УЧНІ ПОВИННІ ЗАСВОЇТИ ТАКІ ТЕРМІНИ (ПОНЯТТЯ):

Ескіз – попереднє зображення, замальовка.

Емоція – душевне переживання, хвилювання, почуття.

Форма – зовнішній вигляд, окреслення.

Фон – в живопису та частина поверхні на якій виділяються головні елементи композиції.

Флоризм – мистецтво комбінування засушених рослин для створення картин панно.

Паспарту – рамка з картону з вирізом посередині для портрету, картини.

Панно – картина для постійного заповнювання частин стіни.

Орнамент – узор, в якому повторюються геометричні або інші елементи.

Мініатюра – невелика картина, малюнок.

Картина – витвір живопису, який має самостійне художнє значення і закінчений характер.

Аплікація – художня техніка для створення зображень з паперу, тканини, шкіри.

ЛІТЕРАТУРА

1. Аранович Л.А. «Удивительное рядом». М.:1999 г.
2. Ляшин А.М. «Вторая жизнь дерева». М.:1995 г.
3. Низова А.М. «Великий учитель – природа». М.:1985 р.
4. Программа «Для внешкольных учреждений и общеобразовательных школ».
5. «Робота з природним матеріалом. Основи художнього ремесла». 1999 р.
6. Стин І.С., Фірсова А.Р. «Природа та фантазія». М.:1989 р.
7. Опленко Ф.П. «Природний матеріал на уроках праці в початкових класах». М.:1990 р.